

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON ASIAKASTIETOJEN SÄHKÖISESTÄ KÄSITTELYSTÄ

Kuurojen Liitto ry haluaa varsinaisen lausunnon sijaan lähettää muistutuksen Sosiaali- ja terveysministeriölle siitä, että käynnissä on suuri ja jokaista kansalaista koskeva muutos koko sosiaali- ja terveystalouden alalla sekä hallintomuodossa. Sosiaali- ja terveystalouden tuottaminen muuttuu, asiakastiedot käsitellään sähköisesti, maakunnat tulevat osaksi hallintoa, ja kaikessa tässä nostetaan valinnanvapaus ja asiakasosallisuus keskiöön.

Tämä muutos koskee myös viittomakieltä käyttäviä. Muutoksesta on äärettömän tärkeää tiedottaa myös tälle kieli- ja kulttuurivähemmistölle esteettömästi. Tämän hetken tiedotus sisältää paljon erilaisia visuaalisia esityksiä alueuudistus.fi -sivustolla, joissa olevaa puhuttua viestiä ei kuitenkaan ole edes tekstitetty. Kansallisilla viittomakielillä tuotettua tietoa ei ole lainkaan.

Kansalliset viittomakielemme, suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli, ovat tämän kieli- ja kulttuuriryhmän äidinkieliä. Puhutut kielet ovat vieraita kieliä tai parhaimmillaan toisen kielen asemassa, myös kirjoitetussa muodossa. Siksi tekstittäminen ei riitä tekemään tiedotusta aidosti kielellisesti saavutettavaksi. Jotta tiedotus olisi saavutettavaa, se tulee joko tuottaa viittomakielellä tai lisätä siihen viittomakielinen, ennalta valmisteltu käännös.

Viittomakielisen materiaalin vähäisyyteen yleisesti yhteiskunnassamme vaikuttavat tiedon puute, kielteiset asenteet sekä näihin pohjautuva taloudellinen priorisointi. Sen paremmin julkishallinnolle kuin kaupallisille toimijoille tarjottu informaatio-ohjaus ei kokemuksemme mukaan ole riittänyt vaan tarvitaan selkeätä normatiivista ohjausta (vrt. televisioimijoille asetetut velvoitteet kotimaisten ohjelmien tekstityksen lisäämiseksi, **Tieto-yhteiskuntakaari** (917/2014) 211 §).

YK:n yleissopimuksessa vammaisten henkilöiden oikeuksista artiklassa 21, joka liittyy sanan- ja mielipiteenvapauteen ja tiedonsaantiin, edellytetään sopimuspuolia edistämään viittomakielen käyttöä. Tätä edistämismuutoksia korostaa myös kansallisessa lainsäädännössämme erityisesti **viittomakielilaki** (359/2015). Lisäksi on huomattava, että YK:n vammaissopimus rinnastaa puhutut kielet ja viittomakielet yhdenvertaisiksi.

Myös **yhdenvertaisuuslaki** (1325/2014) 5 § kehottaa viranomaisia ”ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi”. Kuurojen Liitto ry odottaa ministeriön noudattavan tätä omassa toiminnassaan ja tiedottavan kaikista näistä suurista muutoksista myös kansallisilla viittomakielillämme. Muutoin viittomakieltä käyttävien aito osallisuus ja valinnanvapaus eivät voi toteutua.

Helsingissä 22.2.2017

Markku Jokinen
toiminnanjohtaja